

Innst. O. nr. 89

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra kommunalkomiteen

Dokument nr. 8:47 (2003-2004)

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Per Sandberg og Jan Arild Ellingsen om lov om endring i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) (Særregler av hensyn til rikets sikkerhet)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"A

Vedtak til lov

om endring i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endring:

§ 43 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

I saker som kan innbefatte hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn treffes vedtak av departementet. Klage avgjøres av Kongen i statsråd.

II

Denne lov trer i kraft straks.

B

Stortinget ber Regjeringen om straks å ta over saksbehandlingen av alle saker som nå behandles av

Utlendingsdirektoratet som kan innbefatte hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske forhold."

I dokumentet vises det til at klagesaksbehandlingen i utlendingssaker ble overført fra Justisdepartementet til Utlendingsnemnda fra 1. januar 2001. Samtidig ble det presisert i utlendingsloven § 38 at departementet verken kan instruere om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker.

I samme paragraf er det imidlertid gjort unntak for at departementet kan instruere om lovtolkning samt skjønnsutøvelse når det gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn. Departementet kan også instruere avgjørelsen av en enkeltsak som innbefatter slike hensyn.

Forslagsstillerne konkluderer med bakgrunn i Ot.prp. nr. 17 (1998-1999) at det er en konkret politisk vurdering, og ikke en saksbehandlers vurdering, som skal tilligge bruken av termene "sikkerhetspolitiske og utenrikspolitiske hensyn i utlendingssaker".

Forslagsstillerne påpeker at utlendingslovens § 43 fastslår på tross av dette, at vedtak om nekting av innreise eller avslag på oppholdstillatelse med bakgrunn i sikkerhetspolitiske eller utenrikspolitiske hensyn skal fattes av Utlendingsdirektoratet (UDI). Dette skaper den situasjonen at selv om politiske myndigheter ønsker eller bør utvise en utlending eller nekte annen innreise eller opphold, så skal UDI uansett behandle saken først. Dette forsinker saksgangen.

Forslagsstillerne viser til at det ikke bør være noe til hinder for at departementet tar seg av saksbehandlingen av de ytterst få sakene som innbefatter hensyn til rikets sikkerhet og utenrikspolitiske forhold, særlig siden en slik praksis vil gjøre at utlendinger som er uønskede i riket, raskere blir utvist. Klage på vedtak truffet av departementet bør avgjøres av Kongen i statsråd, lik den vurdering som Kommunal- og regi-

onaldepartementet gjør i St.meld. nr. 21 (2003-2004).

Med den foreslåtte endring av § 43 vil departementet ha fullmakt etter § 38 til å instruere UDI om hvilke saker man anser for å kunne innbefatte hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn, og som dermed umiddelbart oversendes departementet for avgjørelse.

Forslagsstillerne mener videre det er nødvendig at Stortinget eksplisitt ber Regjeringen om å gripe inn i alle saker som nå blir behandlet av UDI som kan innbefatte hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske forhold.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Hans Kristian Hogsnes og Kari Lise Holmberg, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, og fra Senterpartiet, lederen Magnhild Mel-tveit Kleppa, viser til brev fra kommunal- og regionalministeren datert 27. april 2004 med en vurdering av forslagene fremmet i dokumentet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at forslag vedrørende klagebehandling av saker som angår rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn vil bli fremlagt med grundigere forarbeider for Stortinget i lovproposisjon til høsten. Flertallet ser ingen grunn til å støtte et hasteforslag fra Fremskrittspartiet om dette nå.

Flertallet foreslår at dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Dokument nr. 8:47 (2003-2004) fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Per Sandberg og Jan Arild Ellingsen hvor det foreslås endringer i lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her.

Disse medlemmer viser til bakgrunn for forslaget er at under behandlingen av Ot.prp. nr. 17 (1998-1999) vedtok Odelstinget at det skulle opprettes en utlendingsnemnd.

I denne forbindelse ble det vedtatt at klagesaksbehandlingen i utlendingssaker skulle overføres fra Justisdepartementet til Utlendingsnemnda. Disse medlemmer viser til at samtidig med denne gjen-

nomgående systemendringen, ble det som en konsekvens presisert i utlendingsloven § 38:

"For øvrig kan departementet verken instruere om lovtolkning, skjønnutøvelse eller avgjørelser av enkeltsaker."

Disse medlemmer mener dette var et meget uheldig og lite gjennomtenkt vedtak, selv om det i samme paragraf ble gjort unntak for at departementet kan instruere om lovtolkning, samt skjønnutøvelse når det gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn. Disse medlemmer mener dette bekreftes ved at det ikke har vært noen politisk uenighet om at departementet skal foreta rask og effektiv utvisning av personer som er en fare for rikets sikkerhet. Faktisk var det et flertall i Innst. O. nr. 42 (1998-1999) som gikk inn for at departementet skulle gripe inn i enkeltsaker som gjelder rikets sikkerhet mv.

Disse medlemmer viser til at utlendingsloven § 43 fastslår, på tross av dette åpenbare faktum, at vedtak om nekting av innreise eller avslag på tillatelse med bakgrunn i sikkerhetspolitiske eller utenrikspolitiske hensyn skal fattes av Utlendingsdirektoratet (UDI).

Disse medlemmer mener dette skaper den paradoksale situasjonen at selv om politiske myndigheter ønsker eller bør utvise en utlending eller nekte annen innreise eller opphold, så skal UDI uansett behandle saken først. Dette forsinker saksgangen.

Disse medlemmer mener i tillegg at klager på vedtak truffet av departementet bør avgjøres av Kongen i statsråd, lik den vurdering som Kommunal- og regionaldepartementet gjør i St.meld. nr. 21 (2003-2004).

Disse medlemmer er opptatt av at Stortingets intensjon med tidligere å gi departementet rett til å gripe inn i enkeltsaker som innbefattet hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske forhold, blir fulgt. Disse medlemmer mener derfor det er nødvendig at Stortinget eksplisitt ber Regjeringen om å gripe inn i alle saker som nå blir behandlet av UDI og som kan innbefatte nevnte hensyn.

Disse medlemmer fremmer med denne bakgrunn følgende forslag:

"A

Vedtak til lov

om endring i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endring:

§ 43 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

I saker som kan innbefatte hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn treffes vedtak av departementet. Klage avgjøres av Kongen i statsråd.

II

Denne lov trer i kraft straks.

B

Stortinget ber Regjeringen om straks å ta over saksbehandlingen av alle saker som nå behandles av Utlendingsdirektoratet og som kan innbefatte hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske forhold."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

A

Vedtak til lov

om endring i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endring:

§ 43 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

I saker som kan innbefatte hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn treffes vedtak av departementet. Klage avgjøres av Kongen i statsråd.

II

Denne lov trer i kraft straks.

B

Stortinget ber Regjeringen om straks å ta over saksbehandlingen av alle saker som nå behandles av Utlendingsdirektoratet og som kan innbefatte hensyn til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske forhold.

KOMITEENS TILRÅDNING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:47 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Per Sandberg og Jan Arild Ellingsen om lov om endring i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) (Særregler av hensyn til rikets sikkerhet) - vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 3. juni 2004

Magnhild Meltveit Kleppa

leder

Kari Lise Holmberg

ordfører